

sunce

Izvještaj o radu

1. 1. 2022. – 31. 12. 2022.

Na temelju odredbe Članka 45. Statuta Udruge za zaštitu prirode, okoliša i održivi razvoj Sunce (KLASA: UP/I-230-02/20-01/0306, UR. BROJ: 2181/1-12-01/04-22-3, 26. 8. 2022.), na sjednici Skupštine održanoj 30. ožujka 2023. godine usvojen je *Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu*.

Izvještaj o radu

1. 1. 2022. – 31. 12. 2022.

Udruga za zaštitu prirode, okoliša i održivi razvoj Sunce

(skraćeni naziv: Sunce)

Obala hrvatskog narodnog preporoda 7/III, HR – 21000 Split

GODINA OSNIVANJA

1998. godina

UKUPAN BROJ ČLANOVA

363

UKUPAN BROJ AKTIVNIH ČLANOVA

30

VIZIJA UDRUGE

Hrvatska je zemљa očuvanih prirodnih vrijednosti, mora i obale te lokalnih zajednica čiji se razvoj temelji na načelima održivosti i kružne ekonomije.

Izrada *Godišnjeg izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu* omogućena je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Sadržaj Izvještaja isključiva je odgovornost autora i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. REZULTATI PO STRATEŠKIM CILJEVIMA ZA RAZDOBLJE 2021. – 2026.	2
2.1. Strateški cilj 1: <i>Doprinos uspostavi sustava održivog gospodarenja otpadom na kopnu i moru</i>	2
2.2. Strateški cilj 2: <i>Povećana razina okolišno-odgovornog ponašanja šire javnosti i ciljanih skupina</i>	5
2.3. Strateški cilj 3: <i>Povećan utjecaj Sunca na javne politike i sudsku praksu u području zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja</i>	8
2.4. Strateški cilj 4: <i>Doprinos povećanju učinkovitosti sektora zaštite prirode s naglaskom na očuvanje morskih ekosustava</i>	10
2.5. Prilog: <i>Popis sudjelovanja u kreiranju javnih politika</i>	13
2.6. Prilog: <i>Popis projekata</i>	23
2.7. Prilog: <i>Popis usluga</i>	28
3. ORGANIZACIJSKI RAZVOJ.....	32
4. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ	35

1. UVOD

Nakon dovršetka Strateškog plana Sunca 2021. – 2026. u 2021. godini, 2022. godinu obilježila je izrada Komunikacijske strategije 2022. – 2026., daljnje jačanje znanja i vještina zaposlenika u komunikaciji i zagovaranju kao i jačanje ovih aktivnosti u organizaciji u cjelini provedbom triju nacionalnih kampanja: *Zajedno bez plastike*, *Stop nasipavanju* i *Postani čuvan posidonije*. Paralelno su se odvijale i organizacijske promjene izazvane otvaranjem odvjetničkog ureda zaposlenica Sunca, koji bi se trebao usmjeriti na okolišno pravo, te je krajem godine započet proces restrukturiranja Sunca. U nastavnim poglavljima slijedi pregled ostvarenja pokazatelja strateških ciljeva, pregled sudjelovanja u javnim politikama, popis projekata i usluga, pregled aktivnosti povezanih s organizacijskim ciljevima i razvojem te finansijski izvještaj Sunca. Detaljan pregled aktivnosti i rezultata programa i odjela, kao i pojedinih segmenata organizacijskog razvoja, nalazi se u proširenoj verziji izvještaja za 2022. godinu.

Obavijesti o aktivnostima redovito objavljujemo na službenoj stranici Sunca (www.sunce-st.org) te službenoj Facebook stranici, ali i na mrežnim i Facebook stranicama izrađenima u sklopu pojedinih projekata.

2. REZULTATI PO STRATEŠKIM CILJEVIMA ZA RAZDOBLJE 2021. – 2026.

2.1. Strateški cilj 1: *Doprinos uspostavi sustava održivog gospodarenja otpadom na kopnu i moru*

Ukupno su na temu gospodarenja otpadom bila aktivna dva projekta: *Plastic Smart Cities Croatia - Dubrovnik*, i *For Plastic-Free Croatian Islands* koji je uspješno i završen. Oba projekta bila su usmjereni na organizaciju javnih događanja za promicanje svijesti o potrebi smanjenja nastanka otpada i ponovne upotrebe predmeta te edukaciju lokalne zajednice o mogućnostima zamjene jednokratnih plastičnih proizvoda.

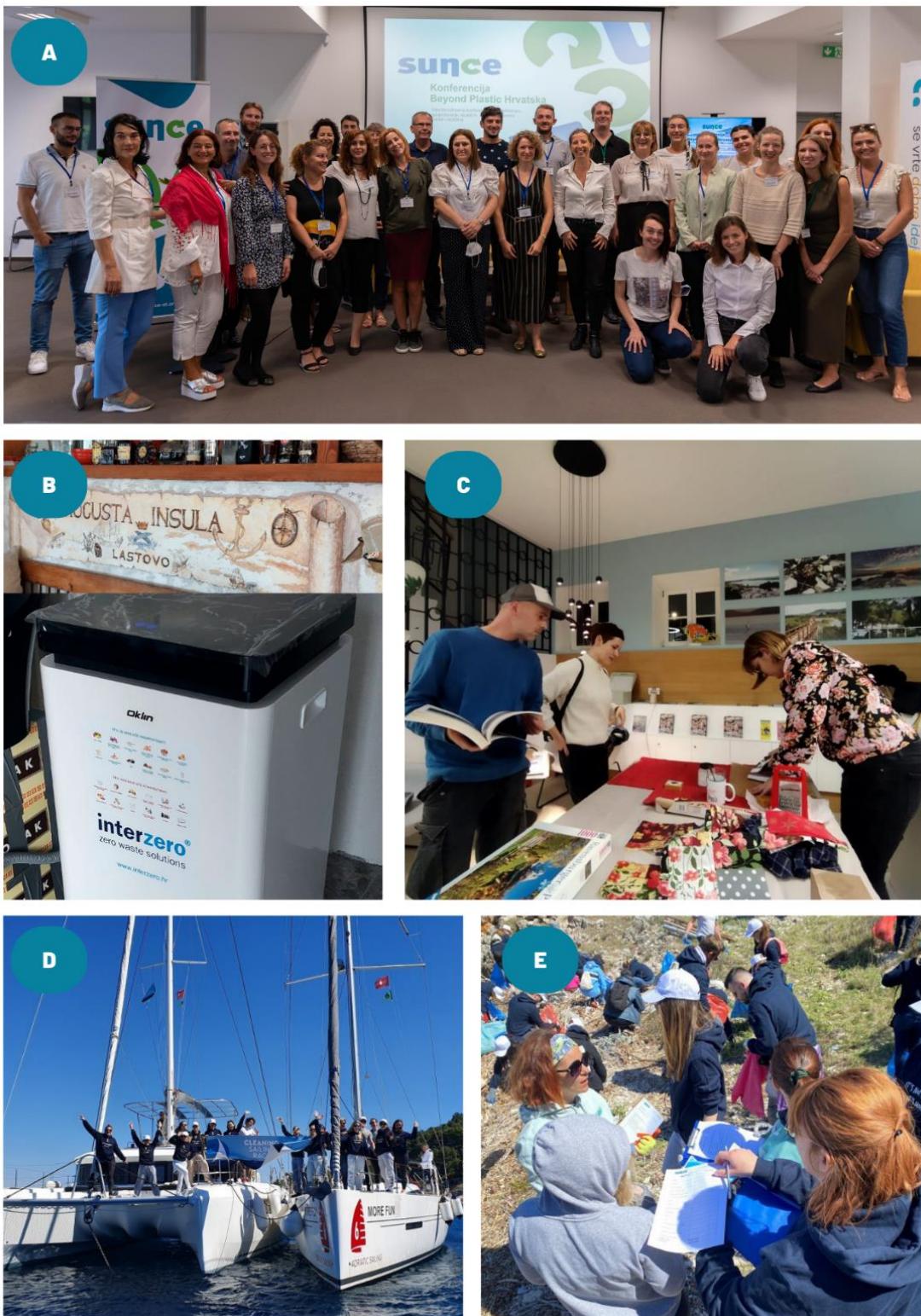
Unutar projekta *For Plastic-Free Croatian Islands* u rujnu je organizirana **prva dvodnevna Interdisciplinarna konferencija o prioritetima u gospodarenju otpadom – smanji, ponovno koristi i recikliraj, Beyond Plastic Hrvatska**. Sudionici konferencije, uz predstavnice Sunca, bili su projektni partneri, predstavnici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Fonda za zaštitu prirode i energetsku učinkovitost, JLS-ova, komunalnih poduzeća, OCD-ova, znanstvene zajednice i Javne ustanove Park prirode Telašćica te međunarodni predstavnici mreža i instituta javnog poduzeća. Na konferenciji su se prezentirali radovi na temama morskog otpada i zagađenja plastikom u Sredozemnom moru, javnih politika i gospodarenja otpadom, kružne ekonomije i tehnologije obrade otpada, poslovnog sektora i gospodarenja otpadom te društva, pojedinca i otpada. Prezentirani su i rezultati dvogodišnjeg praćenja morskog otpada na području Parka prirode Lastovsko otoče koje je provelo Sunce u okviru projekta *LIFE Artina*, kao i *Plan praćenja morskog otpada po završetku projekta LIFE Artina*. Izrađena je i knjiga sažetaka koja je uključivala zaključke i mjere za smanjenje utjecaja jednokratne plastike. Konferencija je bila i dio komunikacijsko-zagovaračke kampanje *Zajedno bez plastike* koja se, u suradnji s projektnim partnerom Zelena akcija, provodila i putem društvenih mreža, radio-emisija, javnih događanja i okruglih stolova s donosiocima odluka. Uz spomenutu konferenciju kroz godinu smo održali još 14 edukacija za javnost i ciljane skupine o različitim temama iz područja gospodarenja otpadom, a pretežno organizacijom tribina i predavanja.

Intenzivno smo zagovarali smanjenje plastike i radom u Povjerenstvu za Single-use plastic (SUP) direktivu i radom u Povjerenstvu za izradu Pravilnika o ambalaži koje je još 2021. godine osnovalo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. U lipnju 2022. sudjelovali smo na sastanku s Ministarstvom kako bi prezentirali naša stavove o ključnim aspektima u postavljanju i kreiranju hrvatskog sustava gospodarenja otpadom. Ovi se stavovi naslanjavaju na iskustvo s terena, kao i povratne informacije prikupljene u komunikaciji s komunalnim poduzećima u Hrvatskoj tijekom 2021. godine. Poziv na sastanak bio je rezultata naših zagovaračkih aktivnosti te obraćanja Ministarstvu u 2021. godini. Na sastanku smo se referirali na provedbu SUP Direktive u Hrvatskoj, raspravili mogućnosti nastavka plastic-free gradova te istaknuli problem nedostatka kompostiranja u Dalmaciji. Tema kompostiranja bila je dio i naših edukacijsko-komunikacijskih aktivnosti. U okviru spomenutog *LIFE Artina* projekta izrađena je studija *Analiza količina i načina zbrinjavanja proizvedenog biootpada u ugostiteljskim objektima na otoku Lastovo i smjernice za kratkoročna i dugoročna rješenja zbrinjavanja biootpada na otoku*, nabavljeni su tri kompostera i postavljeni u restoranima na Lastovu.

Tijekom godine sudjelovali smo na nekoliko lokalnih, nacionalnih i EU javnih savjetovanja vezanih uz gospodarenje otpadom (poglavlje 2.5.) kao i lokalnim (sastanci s direktorom Čistoće d.o.o., Split), nacionalnim i EU zagovaračkim aktivnostima (*Break Free from Plastic Action Week* i sastanak pri Europskoj komisiji o pritužbama Europske komisije u području okoliša te posebice gospodarenja otpadom).

U 2022. godini Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost objavio je natječaj namijenjen javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima kojim se potiču aktivnosti usmjerene uspostavi *plastic-free* zona. Na temelju ovih natječaja odobrene su nam dvije usluge za javne ustanove: Javna ustanova PP Vransko jezero i Javna ustanova More i Krš. Aktivnosti u okviru ovih usluga bile su usmjerene na povećanje specifičnih znanja i dostupnih informacija o gospodarenju otpadom, upotrebi jednokratne plastike i razini zagađenja plastikom te stvaranje pravnog okvira za dva zaštićena područja – Vransko jezero i Kanjon rijeke Cetine. Osim provedenih edukacija za zaposlenike i koncesionare, donesene su smjernice i jedna odluka za smanjenje jednokratne plastike, a koja je namijenjena koncesionarima na zaštićenom području.

U 2022. nastavili smo intenzivan rad na tematici morskog otpada. Sudjelovali smo na *online* sastanku *Marine Litter Meeting* mreže Seas at Risk na kojem smo razmijenili informacije o aktualnim projektima i aktivnostima na temu morskog otpada. Predstavnica mreže Seas at Risk posjetila nas je u lipnju, dok je u rujnu sudjelovala na BeMed konferenciji što je omogućilo bolje upoznavanje s radom Sunce i jače umrežavanje. Organizirali smo edukativno-ekološku regatu *Cleaning Sailing Race* s partnerima Biotherm Water Lovers i čarter-kompanijom Adriatic Sailing. Na regati je sudjelovalo 140 sudionika na 10 jedrilica, a uklonili smo 400 kilograma otpada iz četiri uvale otoka Šolte. Uz čišćenje plaža organizirana je i ronilačka akcija čišćenja. Na akcijama čišćenja koristio se jednostavni monitoring morskog otpada. Uz zaposlenike Sunca na regati su sudjelovali zaposlenici Loreala, Mullera, ronilački klubovi te članovi i volonteri Sunca. Svi sudionici prošli su i *online* edukaciju o morskom otpadu, prijetnjama koje donosi nautički turizam i očuvanju posidonije. Uz ove, organizirane su još tri akcije čišćenja. U sklopu projekta *Rezolucija Zemlja Večernjeg lista* organizirale su se dvije akcije čišćenja (ušće Neretve i plaža u Omišu). Na ovim akcijama čišćenja koristio se monitoring iz projekta DeFish Gear. Jedna akcija čišćenja s jednostavnim monitoringom organizirala se u okviru *LIFE Artina* projekta na Lastovu tijekom koje smo prikupili oko 280 kilograma otpada.

Slika 1 Fotografije s događanja obuhvaćene Strateškim ciljem 1, arhiva Sunca (A – Konfererencija Beyond Plastic Hrvatska u okviru BeMed projekta; B – Postavljeni komposter u restoranu na Lastovu; C – Sajam razmjene na Vranskom jezeru; D – Cleaning Sailing Race; E – monitoring otpada na CSR-u)

2.2. Strateški cilj 2: Povećana razina okolišno-odgovornog ponašanja šire javnosti i ciljanih skupina

U sklopu rada Sunca kao nastavne baze za studente Filozofskog fakulteta u Splitu, u 2021. postavilo se prvo longitudinalno istraživanje ekološke svijesti maturanata srednjih škola na području Dalmacije. U suradnji s FFST-om izrađen je upitnik i odabранo 16 srednjih škola s područja Dalmacije koje će sudjelovati u istraživanju. Tijekom 2022. godine izrađeni upitnik odobrilo je Etičko povjerenstvo FFST-a i Ministarstvu znanosti upućen je zahtjev za dozvolu provedbe istraživanja u školama. Još uvijek se čeka odobrenje. U provedbi istraživanja sudjelovat će izv. prof. dr. sc. Ivanka Buzov, studentice FFST-a aktivnostima nastavne baze i zaposlenice Sunca.

U 2022. godini nismo uspjeli osigurati ni jedno pozitivno stručno mišljenje Agencije za odgoj i obrazovanje (AZOO) za edukacijske programe Sunca. Trenutno AZOO ne izdaje stručna mišljenja za edukaciju odgojno-obrazovnih radnika koje provode druge ustanove ili udruge, već provodi vlastita stručna usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika. Između ostalog, provodi i stručna usavršavanja za obrazovanje za održivi razvoj. Nastavno na nove informacije i činjenicu da se sudjelovanje odgojno-obrazovnih djelatnika na našim edukacijskim programima koristi za njihovo napredovanje, a istovremeno nadležne institucije nisu razvile mehanizme za njihovo verificiranje, donesena je odluka da će se ubuduće edukacijski programi uskladiti s 1) [Pravilnikom o napredovanju učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u osnovnim i srednjim školama i učeničkim domovima](#) i 2) [Pravilnikom o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima](#). Situacija vezana uz stručna mišljenja za edukacijske programe te prebacivanje odgovornosti nadležnih ustanova i dalje ukazuje na nedostatak sustavnog rješavanja suradnje između obrazovnih institucija i OCD-ova. Naime, suradnja odgojno-obrazovnih institucija i OCD-ova i dalje najvećim dijelom ovisi o ravnateljima pojedinih odgojno-obrazovnih institucija. Dodatno, kao jedan oblik osiguravanja kvalitete edukacijskih programa Sunca, donijeta je odluka o prijavi za oznaku kvalitete neformalnih programi obrazovanja u sklopu projekta [SKOCKANO](#).

Ukupno smo tijekom 2022. proveli osam edukacijskih programa (edukacijski programi: *Izrada voskomota; Podučavanje kroz umjetnost* koji su osmisile ESS volonterke uz potporu edukatorica Sunca; *Odgovorno stvaranje i postupanje otpadom za osnovnoškolski uzrast; Odgovorno stvaranje i postupanje otpadom za predškolski uzrast; Zaštita morskog ekosustava za osnovnoškolski uzrast; Zaštita morskog ekosustava za predškolski uzrast; Stjecanje osnovnih znanja za zagovaranje i javnu komunikaciju organiziranjem i provedbom javnih događanja za mlade*). U navedene edukacijske programe uključili smo 213 djece i mladih.

Nadalje, u aktivnosti i edukacijske programe namijenjene odgojno-obrazovnim djelatnicima uključili smo njih 365 iz različitih institucija, među kojima i nekoliko institucija s kojima prethodno nismo surađivali. Proveden je edukacijski program *Odgovorno stvaranje i postupanje otpadom* od ukupno 10 modula za odgojiteljice DV *Trogir*. Nadalje, na županijskim stručnim vijećima i na skupu Agencije za odgoj i obrazovanje prezentirani su rezultati projekta *Održiva učenička poduzeća u hrvatskim srednjim školama* kao i istoimeni priručnik namijenjen odgojno-obrazovnim ustanovama i organizacijama civilnog društva. U okviru projekta *LIFE Artina* organizirali smo radionicu *Suradnja civilnog sektora, javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i odgojno-obrazovnih ustanova* koja je omogućila razmjenu iskustva među brojnim dionicima u edukaciji za zaštitu prirode.

Ukupno smo organizirali 20 javnih događanja: *Eko Lastovo, Splitska biciklijada*, sedam mjesечnih sajmova razmjene, sajam razmjene uoči Europskog tjedna smanjenja otpada u Splitu, tri dodatna sajma razmjene u Dubrovniku, Trogiru i na Vranskom jezeru, četiri filmska događanja *Zavrti film u glavi*, predstavljanje učeničkog proizvoda A'la Pašticada u kiosku Društva Marjan, *Noć albatrosa Lastovo* i *Noć albatrosa Komiža*. Također smo sudjelovali na događanju *Sajam luka i igara* na Vranskom jezeru na kojem smo predstavili načine sprječavanja nastajanja otpada, posebice jednokratne plastike te javnom događanju u organizaciji

Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja *Poslušaj glas prirode, Čuvaj bioraznolikost Hrvatske*. Tijekom godine organizirali smo i dva Zelena izleta. Na svim ovim događanjima sudjelovalo je 1467 građana.

Nastavljena je suradnja sa Sveučilišnim odjelom za studije mora, Filozofskim fakultetom i Pravnim fakultetom putem nastavnih baza. Dodatno je suradnja nastavljena i s Ekonomskim fakultetom u Splitu na kojem Sunce ima status prihvatne organizacije za obavljanje dodatne stručne prakse za studente. Ukupno su kroz godinu održana tri predstavljanja Sunca studentima i uključeno je 15 studenata u programe društveno-korisnog učenja, stručne prakse i aktivnosti Sunca kao nastavne baze.

Veći angažman zaposlenica iz Odjela za edukaciju i informiranje bio je u aktivnostima GOOD inicijative za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole (poglavlje 2.5.). Tako smo sudjelovali i na online edukaciji za odgojno-obrazovne djelatnike Zelena školica na kojoj smo predstavili Sunce i naše edukacijske aktivnosti.

Uz zagovaračke kampanje *Zajedno bez plastike, Stop nasipavanju i Postani čuvar posidonije*, opisane pod ostalim strateškim ciljevima, provedeno je i sedam informativno-komunikacijskih kampanja čije su teme bile povezane s aktivnostima i projektima koje su se održavale tijekom 2022. To su kampanje: *Živi zeleno* (smanjenje otpada); *Sajam razmjene; Cleaning Sailing Race; Biciklijada; Kompostiranje (SENSE); Morske ptice, morski otpad i edukacija (Life Artina); Održiva učenička poduzeća*. Na osnovnoj mrežnoj stranici Sunca (www.sunce-st.org) objavljena su ukupno 132 teksta na hrvatskom jeziku, što je 28 tekstova više u odnosu na 2021. godinu. Također, 128 tekstova prevedeno je na engleski jezik za potrebe engleske verzije stranice, te 100 starih tekstova iz 2019. i 2020. godine. Broj korisnika koji prate rad Sunca putem društvenih mreža na kraju 2022. godine iznosio je ukupno 13 381. Odnosno, 12 375 pratitelja službene FB stranice Sunca i 1005 pratitelja stranice Dalmatia Green. Obje stranice bilježe povećanje u odnosu na 2021. godinu.

Slika 2 Fotografije obuhvaćene Strateškim ciljem 2, arhiva Sunca (A – Radionice s djecom na temu zaštita morskog ekosustava; B – Provedba edukacijskog programa za odgojiteljice DV Trogir; C – Priručnik Sudjeluj u održivom razvoju; D – Vizual kampanje Postani čuvan posidonije; E – Splitska biciklijada; F – Promocija proizvoda A'La Pašticada; G – Edukatorice na Sajmu luka i igara)

2.3. Strateški cilj 3: Povećan utjecaj Sunca na javne politike i sudske praksu u području zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja

Utjecaj na javne politike osigurali smo i sudjelovanjem u radnim skupinama kao i pri kreiranju lokalnih i nacionalnih strateških dokumenata i zakonodavnih akata te sudjelovanjem u nizu radnih skupina. Nažalost, pojedine skupine nisu bile aktivne, dok u pojedinima nije bilo mogućnosti za značajniji utjecaj. Pregled sudjelovanja i rezultata po pojedinim radnim skupinama i javnim savjetovanjima nalazi se u Prilogu 2.5. Krajem godine izrađena je metodologija za procjenu utjecaja sudjelovanja pri donošenju i izmjeni provedbenih i zakonodavnih akata kao i PUO/SPUO postupaka. Njezina će primjena u narednom razdoblju omogućiti procjene pojedinačnih sudjelovanja, ali i sveukupno vrednovanje, te potom promociju nalaza kao jednog od pokazatelja uspjeha Strateškog plana.

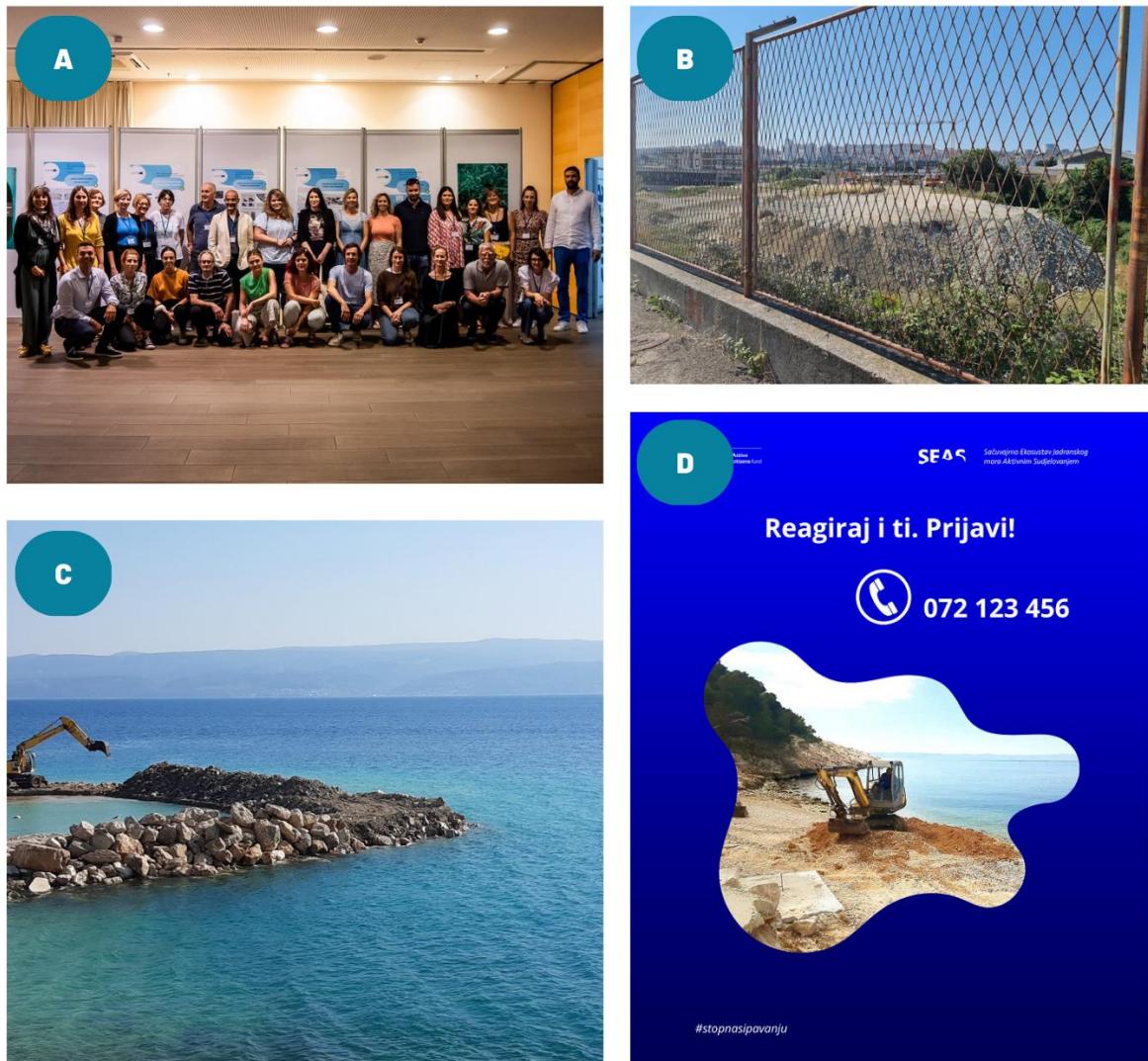
Pojačan utjecaj omogućen je i lokalnom, nacionalnom i međunarodnom suradnjom s brojnim građanskim inicijativama i mrežama udruga.

Tako je na lokalno pružena podrška u korištenju pravnih alata u zaštiti okoliša manjim OCD-ovima i građanskim inicijativama za 11 okolišnih slučajeva. Pomoći se najvećim dijelom veže za slučajeve Zelenog telefona te niz pravnih mišljenja i radnji povezanih s različitim zahvatima i incidentima u okolišu (procjena utjecaja na okoliš (PUO) zahvata *Marina Kaštela*, ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš zahvata *Orebić sustav odvodnje*, zahtjev za oduzimanje građevinske dozvole za zahvat *Romana Makarska*, PUO za izgradnju zahvata Zračne luke Trebinje, OPUO za kamenolom *Seget Sjever*, lokacijska dozvola RHE *Vrdovo*, građevinska dozvola za predmet *Klizište Zaostrog*, inspekcijski postupak povodom nasipavanja na Lošinju, OPUO uređenja plaža na području Općine Orebić, Urbanistički plan uređenja (UPU) *Suha Punta*, Rab te prigovor zbog nepružanja informacija Državnom inspektoratu RH zbog izlijevanje goriva u krugu Brodosplita).

Nekoliko sudske parnice završeno je negativnom odlukom za Sunce (Trajektno pristanište Perna i Nasipavanje *Benačica*, CGO *Lučino razdolje*). U 2022. nije pokrenut niti jedan strateški sudske spor, ali su nastavljene pripreme za pokretanje strateških sporova vezanih za tematiku nasipavanja morske obale i onečišćenja okoliša uslijed nedovršene sanacije bivše tvornice ferolegura u Dugom Ratu. Nastavljeno je istraživanje mogućnosti uvođenja pravnog alata naknade štete u okolišu na temelju kolektivne tužbe, u smislu ostvarivanja suradnje s Katedrom za građansko pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu i postupanjem u predmetu sanacije tvornice ferolegura *Dalmacija*, Dugi Rat. Nadalje, nastavljen je rad na zagovaranju izmjena ovlasti inspektora zaštite okoliša utvrđenih Zakonom o zaštiti okoliša glede naknadnom odobrenja provedbe zahvata u okolišu putem OPUO postupka.

Tijekom godine nastavljena je provedba komunikacijsko-zagovaračkih kampanja: *Zajedno bez plastike* za smanjenje zagađenja jednokratnom plastikom, *Stop nasipavanju te Postani čuvan posidonije*. Ukupno je na godišnje objavljeno 12 stajališta povezanih s različitim područjima rada: stajalište vezano uz donošenje novog Zakona o pomorskom dobru; stajalište i zaključci vezani za održanu panel-raspravu *Iskustva i preporuke za smanjenje slučajnog ulova morskih ptica*; stajalište vezano za donošenje Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži, plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i ribolovnom alatu koji sadržava plastiku; osvrt na javni poziv za očitovanje Europske komisije radi prikupljanja podataka za izradu izvješća o ranom upozorenju država članica Europske unije (EU), tzv. *Early Warning Report*, a vezano za ciljeve za recikliranje komunalnog i ambalažnog otpada; preporuke s konferencije o smanjenju utjecaja sidrenja na morske cvjetnice; stajalište vezano za prijedlog EU zakona o obnovi prirode; stajališta vezana za nasipavanje *Kako je nasipavanje postalo glasnik ljeta?* i *Zašto su prirodne plaže važne?*; stajalište vezano za posidoniju i sidrenje *Priča o uspjehu - kraj odlomka u priči o posidoniji*; stajalište vezano za nesanciju tvornice u Dugom Ratu; *USuhom Potoku - uređenje obale ili ozakonjenje bespravnog nasipavanja?*; komentari na Plan upravljanja

Park-šumom Marjan te stajalište vezano za slučaj Zelenog telefona Novo brdo na Stinicama legitimno „nasipanje zemlje i kamenja“.

Slika 3 Fotografije obuhvaćene Strateškim ciljem 2, arhiva Sunca (A - Konferencija o smanjenju utjecaja sidrenja na morske cvjetnice; B - Brdo odložene zemlje i kamenja na Stinicama; C - Nasipavanje u Suhom Potoku; D - Kampanja Stop nasipavanju

2.4. Strateški cilj 4: Doprinos povećanju učinkovitosti sektora zaštite prirode s naglaskom na očuvanje morskih ekosustava

Nastavili smo rad na koordinaciji izrade osam planova upravljanja koji obuhvaćaju ukupno 23 zaštićena područja i 70 područja ekološke mreže (36 morskih i 34 kopnenih) na području ušća Krke, otoka Hvara, Malostonskog zaljeva, Pelješca, Korčule, Sniježnice, Konavoskog polja i Mljeta. U suradnji s nadležnim javnim ustanovama i Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja organizirali smo 14 unutarnjih radionica te 10 radionica za dionike. Tijekom ovog procesa poticali smo bolje razumijevanje vrijednosti i pritiska zaštićenih područja i ekološke mreže te jačali međusektorskiju suradnju u rješavanju pritisaka. Izrađeni su i usvojeni opisi područja za osam planova upravljanja. Nacrti dvaju planova upravljanja dobili su Pozitivno mišljenje MINGORA za stavljanje u proceduru usvajanja (PU Malostonski zaljev i PU Pelješac). Iskustva u izradi planova upravljanja prezentirali smo na radionici MedPAN – Regional workshop on MPA management effectiveness koja je održana Crnoj Gori, od 25. do 27. 10. 2022. Iskustva smo razmjenjivali i sudjelovanjem na događanjima: Regionalna konferencija "Parkovi Dinarida" (30. 5. – 2. 6. 2022. u Sarajevu) i Završni nacionalni skup projekta MPA NETWORKS (1. 6. – 2. 6. 2022. u Zagrebu).

Sudjelovali smo u javnoj raspravi u postupku donošenja Plana upravljanja Park-šumom Marjan 2022. – 2032. Zagovarali smo uspostavu novih zaštićenih područja i bolje upravljanje postojećim zaštićenim područjima sudjelovanjem u upitniku koji su provodile agencija European Environmental Agency (EEA) i konzorcij European Topic Centre on Biological Diversity (ETC-BD). Sudjelovali smo u savjetovanjima za uspostavu novih zaštićenih područja i zona stroge zaštite na moru koja je upitnicima i sastancima provodio MINGOR slijedom zahtjeva EU-a proizašlih iz EU strategije bioraznolikosti do 2030. Predložili smo 50 lokacija na području Jadrana za uspostavu zona stroge zaštite, s kartografskim prikazima i popisom referenci. Za Javnu ustanovu RERA izradili smo Stručnu studiju za proglašenje zaštite na području podmorja oko Stupišća (Komiža, otok Vis) te sudjelovali na okruglom stolu koji je na ovu temu organiziran u Komiži.

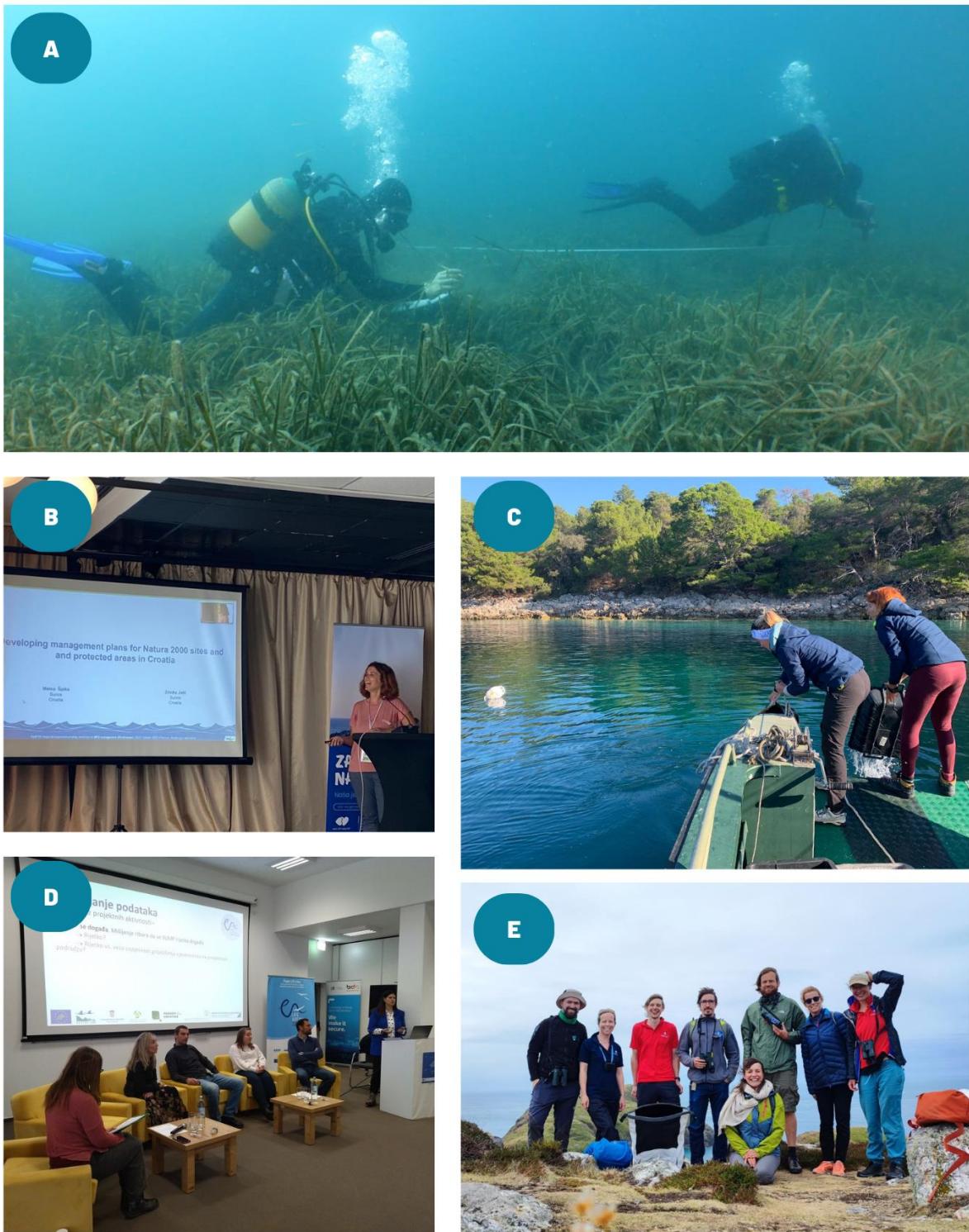
U 2022. godini intenzivno smo radili na pitanjima očuvanja livada posidonije. U Splitu je u lipnju organizirana završna konferencija međunarodnog Interreg SASPAS projekta Konferencija o smanjenju utjecaja sidrenja na morske cvjetnice. Na konferenciji su prezentirani rezultati projekta, razmijenjena iskustva među različitim dionicima te izrađen i predstavljen niz preporuka za očuvanje livada posidonije. Temu posidonije i sidrenja promovirali smo online kampanjom Postani čuvar posidonije te putem nekoliko javnih događanja u Hrvatskoj i međunarodno na kojima smo sudjelovali kao izlagači (Prilog 2.5.). Nastavili smo blisku suradnju s mrežom Mediterranean Posidonia Network (MPN) sastancima te razmjenom znanja i iskustava. Intenzivnije su podijeljeni videouradci o projektu SASPAS i o očuvanju livada posidonije i utjecaju sidrenja (Čuvar posidonije), koji su izrađeni 2021. godine.

Proведен je monitoring livada posidonije u Parku prirode Lastovsko otočje, a u Nacionalnom parku Kornati je uz monitoring livada posidonije obavljen i monitoring transplatanta posidonije postavljenog 2020. godine. Sudjelovali smo i u izradi dokumenta Analiza jaza podataka za potrebe izrade nacionalnog monitoringa livada posidonije. U suradnji s Hrvatskom mrežom morskih zaštićenih područja organiziran je webinar na temu Praćenje stanja morskih cvjetnica na kojem smo prenijeli dosadašnja iskustva Sunca. Provedeno je postavljanje i analiza kolektora za periske u Nacionalnom parku Mljet u cilju praćenja prisutnosti ovog školjkaša i prikupljanja mlađi za zaštitu u akvariju. Svako istraživanje zaključeno je izvješćem koje uključuje predstavljanje rezultata, zaključaka i preporuka za upravljanje i buduća istraživanja. Dio smo online radne skupine za očuvanje plemenite periske. Ovim kanalom dobivamo i dajemo informacije o stanju plemenite periske na terenu, pronalasku živih jedinki, postavljanju kolektora za mlađe, uspješnosti održavanja jedinki u akvarijima i sl.

Suradnjom s Institutom za oceanografiju i ribarstvo sudjelovali smo u provedbi nacionalnog kartiranja morskih staništa Jadrana, i to putem 300 snimanja drop-down kamerama podmorja otoka Brača i Šolte te analizom snimaka.

Projektom LIFE Artina testirali smo ribolovne alete za smanjenje slučajnog ulova morskih ptica u suradnji s ribarima i Institutom za oceanografiju i ribarstvo. Izrađena je studija *Izvješće o testiranju prilagođenog ribolovnog alata i mjera za smanjenje slučajnog ulova morskih ptica u Hrvatskoj u okviru projekta LIFE Artina*. U Splitu je u studenom organizirana panel-rasprava *Iskustva i preporuke za smanjenje slučajnog ulova morskih ptica* i izrađen je prijedlog mjera za smanjenje slučajnog ulova ptica. Izrađen je videouradak o smanjenju slučajnog ulova morskih ptica. Sudjelovali smo na nekoliko nacionalnih i međunarodnih događanja povezanih s tematikom slučajnog ulova te putem međunarodnih studijskih posjeta i treninga učili više o načinima smanjenja slučajnog ulova i očuvanja morskih ptica.

Nadalje, sudjelovali smo na više događanja razmjene znanja i iskustava u provedbi projekata i mjera zaštite prirode (prilog 2.5.).

Slika 4. Fotografije s događanja obuhvaćene Strateškim ciljem 4 (arhiva Udruge. **A** – Monitoring stanja livade Posidonia oceanica na području Parka prirode Lastovsko otoče; **B** – Radionica MedPAN – Regional workshop on MPA management effectiveness; **C** – Prikupljanje kolektora za periske u NP Mljet; **D** – Panel-rasprava Izkustva i preporuke za smanjenje slučajnog ulova morskih ptica; **E** – posjet Royal Society for the Protection of Birds u zapadnom Walesu i razmjena znanja i iskustva u zaštiti morskih ptica)

2.5. Prilog: Popis sudjelovanja u kreiranju javnih politika

Javna savjetovanja

Sudjelovanje u javnim savjetovanjima i radnim skupinama, medijsko zagovaranje i promicanje mišljenja ciljanim skupinama te širem građanstvu važan je segment našeg djelovanja i provlači se kroz **sva četiri cilja Starteškog plana**. Pritom smo usmjereni na politike povezane sa zaštitom okoliša, prirode, održivog razvoja, ali i onih koje mogu utjecati na rad i djelovanje organizacija civilnog društva.

Portal e-Savjetovanje zasigurno je unaprijedio sudjelovanje javnosti u Hrvatskoj. Međutim, i u 2022. godini sudjelovanjem u nekoliko savjetovanja ponovno smo uvidjeli nedostatke portala i potrebe za unaprjeđenjem. Nedostaci su vezani za preglednost, manipulaciju portalom, primjerice neomogućavanje komentiranja pojedinih članaka kao što je to bio slučaj sa savjetovanjem za Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (studenici/prosinac 2022.), nejasna obrazloženja o prihvaćanju, djelomičnom prihvaćanju ili neprihvaćanju pojedinih komentara u izješćima o provedenim savjetovanjima, olako korištenje mogućnosti primljeno na znanje, nepostavljanje završnih verzija dokumenata s uključenim prihvaćenim komentarima na portal te informacije o tome je li, i kada, akt za koji je provedeno savjetovanje uopće usvojen. Nadalje, često dokumenti na portalu za savjetovanje, kao i dokumenti u Word i PDF verzijama, nisu usklađeni (primjer savjetovanja za Stratešku procjenu utjecaja na okoliš Strategije razvoja održivog turizma RH do 2030., srpanj/kolovoz 2022.) što dodatno otežava kvalitetno sudjelovanje javnosti. Krajem godine razvijen je i metodološki okvir za analizu učinka sudjelovanja u pojedinim javnim raspravama, koji je primijenjen na Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. godine te Stratešku studiju utjecaja na okoliš iste Strategije te Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama. U 2023. godini očekuje se nastavak primjene ovog okvira kako bi se kvalitetnije pratili učinci pojedinih sudjelovanja kao i ukupan učinak Sunca.

Strateški cilj 1

• Pravilnik o gospodarenju otpadom

Korištenjem portala e-Savjetovanje sudjelovali smo u javnoj raspravi u razdoblju od 8. 2. 2022. do 10. 3. 2022. Nositelj izrade dokumenta bilo je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Na portalu e-Savjetovanje nije objavljeno izješće o provedenom savjetovanju, a Pravilnik je usvojen u rujnu 2022.

- **Nacrt prijedloga odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Splita**

Savjetovanje je provedeno u razdoblju od 31. 12. 2021. do 16. 1. 2022. Sunce je upozorilo Grad Split kako nije poštivan minimalni zakonski rok trajanja javnog savjetovanja nacrta prijedloga *Odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Splita* prema Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25 /13, 85/15) te prema Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18. Rok nije produžen.

- **Poziv na očitovanje za izvješće o ranom upozorenju država članica za koje postoji rizik da neće ostvariti ciljeve za recikliranje do 2025. i odlaganje otpada do 2035.**

U razdoblju od 4. 7. do 1. 8. sudjelovali smo u otvorenom pozivu, javnom savjetovanju koje je provela Europska komisija, vezanom za izvješće o ranom upozorenju država članica Europske unije, tzv. *Early Warning Report*, za koje postoji rizik da neće ostvariti ciljeve za recikliranje do 2025. i odlaganje otpada do 2035. Dali smo osvrт o ciljevima za recikliranje komunalnog i ambalažnog otpada. Osvrt je obavljen i na mrežnim stranicama Sunca.

- **Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži, plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i ribolovnom alatu koji sadržava plastiku**

Korištenjem portala e-Savjetovanje sudjelovali smo u javnoj raspravi u razdoblju od 10. 11. do 10. 12. 2022. Nositelj izrade dokumenta bilo je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Pravilnik još nije usvojen niti je objavljeno izvješće sa savjetovanja, premda je očekivana objava izvještaja bila 10. 1. 2023. Svoj stav te ključne komentare na Pravilnik objavili smo na službenoj stranici Sunca.

Strateški cilj 3

- **Izvješće pučke pravobraniteljice za 2021. godinu**

Na poziv pučke pravobraniteljice dostavili smo podatke za dio povezan s okolišem. Istakli smo aktualne povrede prava na pristup informacijama, prava na sudjelovanje javnosti te prava na pristup pravosuđu. Uz navedeno, izvjestili smo o pokrenutim i vođenim sporovima tijekom 2021. godine te oblicima i kvaliteti suradnje s tijelima javnih vlasti. Dodatno, istakli smo prepreke u radu, posebice glede uvjeta i provedbe ESF natječaja te problema u financiranju rada okolišnih udruga.

- **Plan upravljanja starom gradskom jezgrom**

Sudjelovali smo u fokus-grupama za izradu dokumenta *Plan upravljanja starom gradskom jezgrom* 14. 6. 2022. i 20. 10. 2022. Na fokus-grupna su se utvrđivali prioriteti u upravljanju i utvrdile slabe točke trenutnog upravljanja. Krajem 2022. godine podržana je inicijativa grupe građanskih udruga da se za provedbu plana uspostavi Partnersko vijeće za nadzor provedbe samog plana čiji smo članovi. Vijeće je imalo konstituirajuću sjednicu 29. 11. 2022. godine na kojoj se odredio djelokrug rada Vijeća te zaključilo da će ga formalnom odlukom uspostaviti gradonačelnik Splita u siječnju 2023. godine.

- **Akcijски plan za zeleni Split**

Sudjelovali smo na sastanku kao članice Tehničke stručne grupe za procjenu potreba, prioriteta te definiranje potrebnih akcija dana 28. 3. 2022. Postupak je vođen s vrlo malo konkretnih utjecaja na sam sadržaj plana. Većina glasanja održena je brzo, bez dovoljno vremena za raspravu. Prije donošenja konačnog teksta Plana, sudjelovali smo na radionici *Razvoj aktivnosti za GCAP Split* koja se održala 11. 10. 2022. godine. Konačan tekst Plana očekuje se u 2023. godini.

- **Zakon o pravu na pristup informacijama**

Sudjelovali smo u upitniku za prikupljanje podataka o koristima, slabostima i primjenjivosti ključnih odredbi i instituta Zakona o pravu na pristup informacijama. Upitnik je u lipnju 2022. uputio Povjerenik za informiranje RH. Rezultati upitnika i prikupljenih informacija bit će korišteni za unaprjeđenje zakona, odnosno njegovu dopunu i izmjenu.

- **Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine, Strateška procjena utjecaja na okoliš Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine**

Nositelj je izrade ovih dokumenata Ministarstvo turizma i sporta. Budući da sudjelovanjem u radu radne skupine za izradu *Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine* dio naših prijedloga nije uvršten, njih smo uputili i tijekom javnog savjetovanja za ovaj dokument koje se provodilo od 20. 7. do 20. 8. U istom razdoblju sudjelovali smo i u javnom savjetovanju za *Strateška procjena utjecaja na okoliš Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine*. Manji dio primjedbi doveo je do izmjena dokumenta Strategije, i to primjedbe vezane za potrebu provedbe prioriteta smanji za sve vrste otpada, a ne samo otpada od hrane, navođenja važnosti razvoja biciklističke infrastrukture u gradovima, ruralnim područjima i otocima te potrebe participacije i uključivanja organizacija civilnog društva u daljnji razvoj turizma. Također, problematika nasipavanja te utjecaja sidrenja na livade posidonije dodatno su naglašeni komentarima Sunca kako na Strategiju tako i Stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Izrađivač je u svojim odgovorima istaknuo kako će se pitanja ekoloških sidrišta te uvođenje izrade studija prihvatnih kapaciteta, koje bi donekle mogle riješiti problem nasipavanja i betonizacije, razmotriti i uvrstiti kao konkretne mjere u okviru *Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine*. Izrada Nacionalnog plana predviđa se u 2023. te je planirano uključivanje radne skupine u njegovu izradu.

- **Strateška procjena utjecaja na okoliš Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine**

Nositelj ovog postupka i naručitelj *Studije utjecaja na okoliš Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine* bilo je Ministarstvo turizma i sporta dok je izrađivač bila tvrtka VITA PROJEKT d.o.o. Javno savjetovanje provodilo se paralelno sa savjetovanjem za Strategiju. Jedan od ključnih uspjeha i rezultata sudjelovanja Sunca uvođenje je mjere poticanja postavljanja ekološki prihvatljivih sidrišta. Nadalje, pojedina poglavila studije na naš su zahtjev dopunjena. Time smo doprinijeli kvaliteti studije i jasnjem sagledavanju pojedinih okolišnih problema koji su dijelom izazvani turističkim aktivnostima (golf, kruzeri, onečišćenje izazvano premazima s plovila, utjecaj nasipavanja na posidoniju, ugrožavanje prirodnih plaža uklanjanjem naplavina posidonije, nasipavanje i dohranjivanje plaža) kao i problemima prisutnim u Hrvatskoj, posebno u obalnim županijama, a dodatno pojačanim tijekom turističke sezone (problematica morskog otpada koji je izravno povezan s lošim gospodarenjem otpadom na kopnu). Nadalje, Studija je na naš zahtjev dopunjena i informacijama vezanim za obvezu izrade morskih prostornih planova.

- **Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (ZPDML)**

Sudjelovali smo u javnom e-savjetovanju koje je provedeno od 17. 11. 2022. do 17. 12. 2022. Nositelj izrade dokumenta bilo je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Predmetni zakon ima iznimni utjecaj na obalu i more. On regulira nasipavanje, korištenje javnih prostora, komunalno redarstvo i sl. Stoga smo prethodno uime Zelenog foruma zatražili uključivanje u radnu skupinu, međutim Ministarstvo na dopis nije odgovorilo.

Strateški cilj 4

- **Plan upravljanja Park-šumom Marjan 2022. – 2032.**

Savjetovanje je provedeno u razdoblju od 20. 1. do 19. 2. 2022. Sunce je izradilo i poslalo JU PŠ Marjan komentare na Plan a 10. 2. 2022. sudjelovali smo na javnom izlaganju. Nije objavljeno izvješće sa savjetovanja te još uvijek nije usvojen plan.

- **Istraživanje vezano za upravljanje zaštićenim područjima u EU-u**

Sudjelovali smo u savjetodavnim procesima ispunjavanjem upitnika za istraživanje vezano za upravljanje zaštićenim područjima u EU-u. Upitnik je uputio Zavoda za zaštitu okoliša i prirode pri MINGOR-u.

- **Konzultacije za uspostavu zona stroge zaštite / zaštićenih područja u moru**

Konzultacije su provedene tijekom lipnja putem upitnika. Upitnik je uputilo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja sukladno zahtjevima EU-a proizašlima iz EU strategije bioraznolikosti do 2030. Sudjelovali smo i na sastanku.

Radne skupine

Strateški cilj 1

- **Radna skupina i povjerenstvo za izradu Pravilnika o ambalaži i SUP direktivi**

U 2022. nije bilo sastanaka Radne skupine. Međutim, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja krajem godine pokrenulo je javno savjetovanje za Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži, plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i ribolovnom alatu koji sadržava plastiku na kojem smo sudjelovali. Pravilnik još nije usvojen.

Strateški cilj 2

- **Odbor dionika u projektu The European University of the Seas Sveučilišta u Splitu**

Održan je jedan sastanak dionika 9. 11. 2022. kojem nismo prisustvovali zbog drugih obaveza. Odobren je projekt SEA-EU 2.0. u kojem je Sveučilište u Splitu jedan od partnera i nastavlja se suradnja u alijansi i kroz naredne četiri godine. Gabrijelu Medunić-Orlić, kao članicu Odbora dionika uime Sunca, u narednom razdoblju zamjenit će Margita Radman.

Strateški cilj 3

- **Partnersko vijeće za izradu i provedbu Strategije Grada Splita za 2030.**

Tijekom 2022. nije bilo sastanaka vijeća.

- **Partnersko vijeće Splitsko-dalmatinske županije za izradu Plana razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2021. – 2027.**

Tijekom 2022. održana je jedna sjednica Partnerskog vijeća 4. 3. 2022. kojoj zbog ostalih obveza nismo mogli prisustvovati.

- **Savjetodavno vijeće za integralno planiranje i upravljanje obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije**

Članica radne skupine uime Sunca bila je Ivana Krstulović. Savjetodavno vijeće osnovala je Splitsko-dalmatinska županija, a njegovim radom koordinira razvojna agencija RERA. Tijekom 2022. nije bilo sastanaka vijeća.

- **Urbana lokalna grupa (ULG), projekt Grada Splita URBACT – RU:URBAN**

Članica radne skupine uime Sunca bila je Lina Vuletić. U okviru ove radne skupine održano je studijsko putovanju u Irsku (24. – 27. 5. 2022.) i Italiju (8. – 10. 10. 2022.), sedam sastanka ULG grupe te predstavljanje istraživanja tvrtke Oikon d.o.o. o mogućnostima koje površine javnih i drugih namjena grada Splita mogu poslužiti u ostvarivanju urbanih vrtova Splita u budućnosti (15. 12. 2022.).

- **Radna skupina za izradu Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine**

Članica radne skupine uime Sunca je Gabrijela Medunić-Orlić, a zamjenica Tihana Arapović. Pozvani smo na sastanak u Zagrebu koji se održavao 3. 6. 2022. Sastanku nismo mogle prisustrovati jer MINTS nije pokrivaо troškove puta i kasno smo informirane o održavanju sastanka što je utjecalo na usklađivanje s ostalim obvezama te pronalazak sredstva za sudjelovanje. Međutim, poslani su komentari na nacrt Strategije. Budući da sudjelovanjem u radu radne skupine dio naših prijedloga nije uvršten, prijedloge smo uputili i tijekom javnog savjetovanja za ovaj dokument koje se provodilo od 20. 7. do 20. 8. 2022. U istom razdoblju sudjelovali smo i u javnom savjetovanju za Stratešku procjenu utjecaja na okoliš navedene Strategije.

- **Partnersko vijeća za izradu i provedbu *Plana upravljanja starom gradskom jezgrom grada Splita***

Osnivački sastanak Partnerskog vijeća za izradu i provedbu *Plana upravljanja starom gradskom jezgrom grada Splita* održan je 28. 11. 2022.

- **Radna skupina **ZELENI RAZVOJ** za izradu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Splita**

Uime Sunca je na jednom sastanku radne skupine 25.3.22. sudjelovala Hajdi Biuk. Također uputili smo relevantne projektne prijedloge za izradu Akcijskog plana i liste strateških projekata Strategije. S obzirom da se radi o tzv. soft projektima ne očekujemo njihovo financiranje putem ITU mehanizma (integrirana teritorijalna ulaganja) već eventualno kao zelenih projekata edukacijskog karaktera njihovo uvrštavanje u Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Splita.

- **Radna skupina u sklopu projekta **CIRCE 2020****

Prepoznajući činjenicu da hidrološki rizici prouzrokovani klimatskim promjenama čine srednjoeuropske gradove izrazito ranjivima na gradske poplave, a istovremeno i na probleme vezane za nestašicu vode, JU RERA SD i VIK Split, s devet projektnih partnera iz šest srednjoeuropskih država (Mađarske, Hrvatske, Italije, Slovenije, Poljske i Njemačke), provodili su projekt *City Water Circles – CWC*. U sklopu projekta, organiziraju se sastanci dionika na području urbane aglomeracije Split. Uime Sunca na završnoj konferenciji projekta *City Water Circles – CWC* održanoj 9. 6. 2022. u Splitu sudjelovala je Maja Golem.

Strateški cilj 4

- **Radna grupa za zaštićena područja i područja s posebnom regulacijom ribolova**

Radnu skupinu osnovalo je 1. 2. 2022. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za ribarstvo. U radnu skupinu imenovane su Zrinka Jakl i Ivana Krstulović kao zamjena. Tijekom 2022. nije bilo aktivnosti.

- **Radna skupina za zaštitu periske**

Ova radna skupina aktivna je *online* listom e-adresa. Ovim kanalom dobivamo i dajemo informacije o stanju plemenite periske na terenu, pronalasku živih jedinki, postavljanju kolektora za mlađ, uspješnosti održavanja jedinki u akvarijima i sl.

- **Odbor za praćenje provedbe *Programa za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsко razdoblje 2021. - 2027. godine***

Odbor je osnovalo Ministarstvo poljoprivrede u 2021 godini. Hrvoje Čeprnja iz Udruge BIOM član je Odbora, dok je Ana Miletić iz Sunca zamjenica člana Odbora. U 2022. nije bilo nikakvih sastanaka niti aktivnosti vezanih za ovaj Odbor.

Nadalje, u okviru **organizacijskog cilja Održan kontinuitet djelovanja Sunca u procesima koji se odnose na razvoj i djelovanje civilnog društva** uključili smo se i u:

- **Nacionalni plan stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2024. – 2030. godine**

Članica radne skupine za područje zaštite okoliša i održivog razvoja uime je Sunca Gabrijela Medunić-Orlić, koja ujedno predstavlja i Zeleni forum. Zamjena je Željka Rajković iz Udruge BIOM. Tijekom 2022., kao članice radne skupine te u suradnji s nekoliko drugih udruga, samostalno smo obavještavali o potrebi hitnog pokretanja izrade Nacionalnog plana stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva te osiguravanja kvalitetnog procesa sudjelovanja. Sudjelovali smo na sastanku za izradu Plana održanom u Zadru od 3. do 5. 10. 2022. te na dvama sastancima za dvije tematske cjeline za izradu plana; financiranje, institucionalni i zakonodavni okvir (21. 11. 2022.) te suradnja OCD-ova i javnog sektora u kreiranju javnih politika (23. 11. 2022.).

Zagovaranje sudjelovanjem na javnim skupovima i događanjima

Osim što smo sudjelovali na događanjima opisanim u rezultatima projekata i usluga provedenih u okviru predstavljenih programa i odjela, u 2022. godini sudjelovali smo, bilo kao sudionici ili izlagači, i na dolje navedenim događanjima:

Strateški cilj 1

- susret *plastic smart cities* gradova u Veneciji, u organizaciji WWF Mediterranean (Blanka Rakuljić, 22. i 23. 6. 2022., Venecija)
- radionica *What Interreg Cooperation Can Do to Reduce Marine Litter in European Seas?* u organizaciji JS Interreg Italy - Croatia (Anamarija Paradinović kao izlagačica, 11. 10. 2022., online)

Strateški cilj 2

- događanje *Kava za zeleniji Split* sa Savjetom mladih Split, u organizaciji Savjeta mladih Split i Info zone Split (Lina Vuletić, Miranda Šimac, predstavljanje rada i aktivnosti Sunca i osvrt na rad s mladima, 27. 1. 2022., Split)
- fokus-grupa *EU Youth Cinema: Green Deal* u organizaciji Culture Hub Croatia (Maja Golem, 5. 5. 2022., Split)
- konferencija *Hrvatska može bolje: Ima načina, kada ima volje*, u organizaciji GOOD inicijative (Miranda Šimac, 1. 6. 2022., Zagreb)
- webinar *Obrazovanje za okoliš u praksi* u organizaciji Unicomposta (Margita Radman kao izlagačica, 29. 6. 2022., online)

- prezentacija *Predstavljanje zelene tranzicije Sunca kroz zelene projekte i aktivnosti* (pr. ESS) u organizaciji EFST-a (Lina Vuletić, 28. 10. 2022., Split)
- Konferencija za 5 u organizaciji Udruga DELTA, Rijeka (Margita Radman, 19. 12. 2022, online)
- fokus-grupa *Sudjelovanje u konzultacijama o jakosti, izazovima i mogućnostima suradnje škola i OCD-ova s fokusom na neformalne obrazovne programe* u organizaciji Kuće ljudskih prava (Margita Radman, 22. 12. 2022, online)

Strateški cilj 3

- predstavljanje platforme Sinjaj u sklopu projekta *Pametni Zeleni telefon* u organizaciji Zelene akcije (Ivana Krstulović, izlagačica 10. 6. 2022., online)
- radionice *Okolišanje s Rutom* u organizaciji Umjetničke akademije iz Splita (izlagačica Lina Vuletić, predstavljanje rada i djelovanja Sunca, posebice zagovaračkog dijela, 23. 6. 2022., Split)
- kick-off Konferencija *CREATE the future we need* u organizaciji Instituta za oceanografiju i ribarstvo, PAPRAC, Energetskog instituta Hrvoje Požar, SDŽ-a (Gabrijela Medunić-Orlić u ulozi panelista, 20. 10. 2022., Split)
- fokus-grupa projekta *Sustineo* na temu *Održiva mobilnost u mome gradu: stanje stvari i buduća perspektiva* (Gabrijela Medunić-Orlić, Tihana Arapović 6. 12. 2022., online)
- fokus-grupe za izradu Strategije kružnog gospodarstva u turizmu u Splitsko-dalmatinskoj županiji u okviru projekta *INCIRCLE* Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije (Tihana Arapović 1. 3., 12. 4., 19. 5. i 3. 10. 2022., Split)

Strateški cilj 4

- konferencija *Mediterranean Worlds Forum* u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova Francuske, WWF France i MPN-a (Zrinka Jakl panelistica na temu posidonije i sidrenja, online, 7. 2. 2022.)
- radionica *Integrirano upravljanje prirodnim dobrima malih otoka u Mediteranu (SMILO - Med)* u organizaciji JU More i krš (Zrinka Jakl, 19. 4. 2022., Pakleni otoci)
- regionalna konferencija *Parkovi Dinarida* u organizaciji WWF Adrie (Anamarija Paradinović 30. 5. -2. 6. 2022., Sarajevo)
- kick-off Conference – *RESISTANCE Raising awarenESs of Maritim Spatial planning imporTANCE* u organizaciji udruge Zdravi grad (Matea Špika, 19. 7. 2022., Split)
- radionica *Transnational networking event* projekta ARIEL PLUS, Interreg ADRION u organizaciji Javne ustanove RERA S.D. u suradnji s Institutom za oceanografiju i ribarstvo (Ana Miletić, 25. 8. 2022, Split)

- *Regional workshop on MPA management effectiveness* u organizaciji MedPAN mreže (Matea Špika kao izlagačica, 25. - 27. 10. 2022., Petrovac, Crna Gora)
- Okrugli stol *Panel Udruženja nautičkog turizma HGK* na temu Strategije održivog turizma, Zakona o pomorskom dobru (Zrinka Jakl u ulozi panelistice, 26. 10. 2022, Biograd)
- radionica *Pledge for new designations* u organizaciji MINGOR-a (Zrinka Jakl, a Matea Špika pratila online, 15. 11. 2022., Zagreb)
- sastanak s MINGOR-om na temu 10 % zaštite mora – rasprava prijedloga (Zrinka Jakl, 21. 12. 2022., Zagreb/online)
- 14. Sajam hrvatske malobrodogradnje u Marini Kaštela u organizaciji udruge *Dani hrvatske male brodogradnje*; sudjelovanje izlaganjem na štandu, predstavljanje projekta SASPAS na teme posidonije i sidrenja (Vida Zrnčić, 12. 5. - 15. 5. 2022., Kaštel Gomilica)

Organacijski cilj: Održan kontinuitet djelovanja Sunca u procesima koji se odnose na razvoj i djelovanje civilnog društva

- konferencija *Borba protiv sužavanja prostora za djelovanje i stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u EU* u organizaciji Centra za mirovne studije, GONG-a, udruge Roda, Zelene akcije, Kuće ljudskih prava Zagreb i dr. (Andrea Tvrđić, Ivana Krstulović 24. i 25. 11. 2022., online).

2.6. Prilog: Popis projekata

Projekt	Odgovorni program/odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
LIFE Artina – Mreža za očuvanje morskih ptica u Jadranu / Seabird conservation network in the Adriatic	Program zaštite prirode	Udruga BIOM	LIFE Program Europske unije, Ured za udruge Vlade RH, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost	1. 9. 2018. – 31. 8. 2023.	Doprinos Programa LIFE Europske unije iznosi 1.152.832 EUR (60 % ukupnog proračuna projekta). Projekt sufinanciraju: Ured za udruge, Vlada Republike Hrvatske (74.204,80 EUR) te Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (301.700,34 HRK). Ukupno odobren proračun projekta za Sunce iznosi 461.488,00 EUR, pri čemu Sunce treba osigurati 184.579,00 EUR sufinanciranjem (40 %).
Adriatic Seabird Guardians – Čuvari morskih ptica	Program zaštite prirode	Udruga BIOM	Fondacija Serge (djelomično sufinanciranje s LIFE Artina projektom)	1. 5. 2019. – 20. 4. 2022., projekt je produžen do 31. 7. 2022.	Ukupni je iznos projekta 26.520,00 EUR.
Ustpostava modela zajedničkog upravljanja malim gospodarskim ribolovom u Sredozemlju	Program zaštite prirode	WWF Adria	The Foundation Ocean	1. 9. 2017. – 31. 8. 2022. (ugovor Sunca, 1. 8. 2018. – 31. 7. 2022.)	Ukupni je iznos projekta 21.000,00 EUR (ugovor Sunca).

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

Projekt	Odgovorni program/odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
SASPAS - Safe Anchoring and Seagrass Protection in the Adriatic Sea	Program zaštite prirode	Općina Monfalcone	EU, Europski fond za regionalni razvoj u okviru Interreg V-A IT-HR CBC Programa (Prioritetna os 3 – Environment & cultural heritage)	1. 1. 2019. – 30. 6. 2021. zbog COVID-19 pandemije produžen do 31. 3. 2022.	Ukupni proračun projekta iznosi 1.906.100,00 EUR. Sredstva programa (ERDF) iznose 1.620.185,00 EUR. Ukupno odobren proračuna projekta za Sunce iznosi 152.400,00 EUR od čega je potrebno osigurati 22.860,00 EUR sufinanciranjem. Ured za udruge Vlade RH u 2019. odobrio je 70 % sredstva preostalog iznosa sufinanciranja, odnosno 16.002,00 EUR.
Plastic Smart Cities Croatia – Dubrovnik	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	Grad Dubrovnik	1. 10. 2022. – 31. 1. 2023., projekt je produžen do 31. 3. 2023.	Ukupni je iznos projekta 19.000,00 HRK
For Plastic-Free Islands	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	The Beyond Med Association – BeMed	1. 10. 2020. – 30. 9. 2022.	Ukupan je iznos projekta 142.690,80 EUR od čega je za 42.807,24 EUR potrebno sufinanciranje. Udio financiranja BeMed asocijacije iznosi 99.883,56 EUR.
Karijera za zeleni i održivi turizam	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	Ministarstvo turizma i sporta	1. 1. 2022. – 30. 6. 2023.	Ukupni je iznos projekta 251.004,73 HRK, pri čemu sufinanciranje MINTS-a iznosi 171.332,50 HRK.

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

Projekt	Odgovorni program/odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
Suradnja na zaštiti mora u okviru kampanje <i>Biotherm Water Lovers</i>	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	BioTherm	12. 7. 2021. – 30. 4. 2022.	10.000,00 EUR
Splitska biciklijada	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije	23.8.2022.-30.12.2022.	10.000,00 HRK
Splitska biciklijada	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	Turistička zajednica grada Splita	24.8.2022.-21.11.2022	2.000,00 HRK
Splitska biciklijada	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	Split Parking	30.6.22.-12.7.2022.	1.000,00 HRK
SEAS - Sačuvajmo Ekosustave Jadranskog mora Aktivnim Sudjelovanjem	Odjel prava okoliša	Sunce	Finansijska podrška Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru Europskog gospodarskog prostora i Norveških subvencija	1. 1. 2021. – 31. 12. 2022.	Ukupna vrijednost projekta iznosi 166.497,90 EUR od čega je 149.848,11 EUR osigurano finansijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru Europskog gospodarskog prostora i Norveških subvencija.
Zeleni telefon	Odjel prava okoliša	Sunce	Grad Split	1. 1. 2022. – 31. 12. 2022.	10.000,00 HRK
JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj – voda, energetika, otpad	Odjel prava okoliša	Zelena akcija FoE	EU, Europski socijalni fond, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali	29. 10. 2020. – 29. 10. 2023.	Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.594.308,89 HRK, a za Sunce 170.663,45 HRK.

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

Projekt	Odgovorni program/odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
Podizanje svijesti o važnosti kompostiranja	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Sunce	SENSE fondacija	22. 12. 2021. – 21. 12. 2022.	Ukupna vrijednost projekta iznosi 72.150,92 EUR, pri čemu je 17.678,53 EUR osigurala SENSE Foundation Brussels, a preostali iznos od 54.472,39 EUR sufinancira se sredstvima Sunca.
Solidarity for Green Dalmatia 2020	Odjel edukacije i informiranja	Sunce	EU, Europske snage solidarnosti	1. 9. 2020. – 31. 1. 2022.	21.330,03 EUR
Solidarity for Green Dalmatia 2021	Odjel edukacije i informiranja	Sunce	EU, Europske snage solidarnosti	1. 9. 2021. – 28. 2. 2023.	33.537,00 EUR
Održiva učenička poduzeća u hrvatskim srednjim školama - zelena poduzeća promiču održivo poduzetničko razmišljanje i djelovanje mladih ljudi u Hrvatskoj	Odjel edukacije i informiranja	Sunce	The Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU)	1. 1. 2020. – 31. 12. 2021. zbog COVID-19 krize produžen do 10. 3. 2022.	Ukupni je iznos projekta 132.761,86 EUR pri čemu je 66.330,00 EUR osigurao DBU, a preostali iznos od 66.431,86 EUR sufinancira se sredstvima Sunca.
Školski botanički vrt mediteranskog bilja	Odjel edukacije i informiranja	Sunce	EU, Europske snage solidarnosti	1. 11. 2021. – 10. 1. 2022.	6.888,00 EUR
Rijeke znanja	Odjel edukacije i informiranja	Hrvatsko prirodoslovno društvo	Europski socijalni fond u okviru programa Jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za popularizaciju STEM-a	29. 6. 2021. – 28. 6. 2023.	Ukupni je iznos projekta 2.904.814,30 HRK od čega je za Sunce predviđeno 81.000,00 HRK.

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

Projekt	Odgovorni program/odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>Fundraising grant Association Sunce</i>	Organizacija	Sunce	MAVA fondacija	1. 6. 2021. – 31. 8. 2022.	46.756,00 EUR
<i>General Support Grant</i>	Organizacija	Sunce	Sigrid Rausing Trust Fondacija	1. 12. 2021. – 30. 11. 2022.	80.000,00 GBP
<i>Three year General Support Grant</i>	Organizacija	Sunce	Sigrid Rausing Trust Fondacija	1. 12. 2022. – 30. 11. 2025.	300.000,00 GBP
Institucionalna podrška	Organizacija	Sunce	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	1. 1. 2022. – 31. 12. 2022. (Potpora se produžuje na ukupno tri godine, odnosno do 31. 12. 2024. na temelju odobrenih izvještaja i planova provedbe.)	274.200,00 HRK godišnje

2.7. Prilog: Popis usluga

Usluga	Odgovorni program/odjel Sunca	Naručitelj usluge	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost usluge za cijelo razdoblje provedbe (bez PDV-a)
Izrada planova upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 i zaštićenim područjima iz Skupine 5	Program zaštite prirode	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	18. 3. 2020. – 31. 10. 2022.; Provđena usluga produžena je do 30. 6. 2023.	1.830,190,00 HRK
Usluga Monitoring morske cvjetnice <i>Posidonia oceanica</i> na području Parka prirode Lastovsko otoče	Program zaštite prirode	Javna ustanova <i>Park prirode Lastovsko otoče</i>	16. 8. 2022. – 1. 2. 2023.	52.000,00 HRK
Izrada, postavljanje i vađenje kolektora za hvatanje ličinki plemenite periske (<i>Pinna nobilis</i>) kao i identifikacija i vađenje mlađi periski iz kolektora	Program zaštite prirode	Javna ustanova <i>Nacionalni park Mljet</i>	23. 5. 2022. – 1. 12. 2022.	32.000,00 HRK
Izrada izvješća o analizi jaza za potrebe razvoja nacionalnog monitoring programa za stanište 1120* Naselja posidonije	Program zaštite prirode	Janolus d.o.o.	1. 3. 2022. – 1. 4. 2022.	13.000,00 HRK

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

Usluga	Odgovorni program/odjel Sunca	Naručitelj usluge	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost usluge za cijelo razdoblje provedbe (bez PDV-a)
Stručna podloga za proglašenje zaštićenog morskog područja na lokalitetu rt Stupišće – otok Vis, u provedbi projekta Argos u sklopu programa prekogranične suradnje Italije i Hrvatske 2014. – 2020.	Program zaštite prirode	RERA	17. 6. 2022. – 30. 11. 2022.	143.750,00 HRK
Usluga kartiranja područja obalnog mora – snimanje 300 dropdown kamera transekata, uključujući pripremu i dostavu snimljenog materijala	Program zaštite prirode	OIKON d.o.o.	5. 10. 2022. – 15. 12. 2022.	120.000,00 HRK
Inventarizacija podmorja i organizacija dvije akcije čišćenja podmorja i nadmora	Program zaštite prirode	Udruga Geopark Viški arhipelag	24. 10. 2022. – 1. 5. 2023.	26.000,00 HRK
Povećanje specifičnih znanja i dostupnih informacija o gospodarenju otpadom, upotrebi jednokratne plastike i razini zagađenja plastikom te stvaranje pravnog okvira unutar Parka prirode Vransko jezero	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Javna ustanova Park prirode Vransko jezero	19. 7. 2022. – 31. 12. 2022. Producenjem provedbe projekta za FZOEU, za dio aktivnosti iz usluge provedbe, planirana je do 30. 9. 2023.	99.100,00 HRK

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

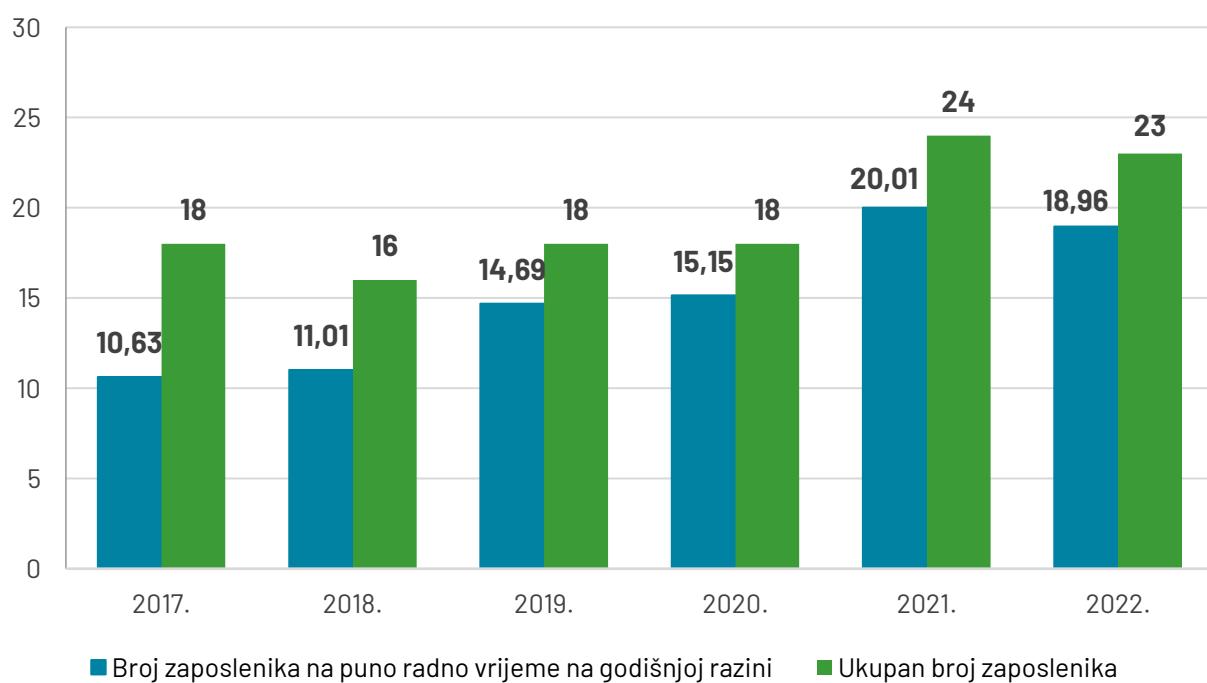
Usluga	Odgovorni program/odjel Sunca	Naručitelj usluge	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost usluge za cijelo razdoblje provedbe (bez PDV-a)
Osmišljavanje i provedba edukativnog programa za dionike te stručna pomoć u donošenju <i>Odluke o prestanku korištenja jednokratne plastike na području Kanjona rijeke Cetine, u okviru projekta Značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine, Plastic free zona</i>	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Javna ustanova More i krš	8. 8. 2022. – 31. 12. 2022.; Producenjem provedbe projekta za FZOEU, za dio aktivnosti iz usluge provedbe, planirana je do 30. 9. 2023.	44.000,00 HRK
Edukacija javnosti o odvajanju otpada i kompostiranju	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Makarski komunalac d.o.o.	25. 1. 2022. – 1. 2. 2022.	5.025,00 HRK
Podizanje svijesti javnosti o zaštiti i očuvanju okoliša u sklopu projekta <i>Rezolucija Zemlja</i>	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Večernji list	1. 1. 2022. – 14. 10. 2022.	4.125,00 HRK
Predavanje <i>Morski otpad i mjere za praćenje količine onečišćenja</i>	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Razvojna agencija grada Kaštela	29. 11. 2022. – 19. 12. 2023.	2.500,00 HRK
Pripreme i provedbe tribine o odvojenom prikupljanju otpada i izrada edukacijskog letka o odvojenom prikupljanju otpada	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	Trogir holding d.o.o.	11. 11. 2022. – 12. 1. 2023.	5.200,00 HRK

Godišnji izvještaj o radu Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2022. godinu

Usluga	Odgovorni program/odjel Sunca	Naručitelj usluge	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost usluge za cijelo razdoblje provedbe (bez PDV-a)
Prezentacija lokalnog problema suspaljivanja otpada, projekt <i>Climate Justice for Anhovo</i>	Odjel prava okoliša	PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja	1. 11. 2021. – 24. 1. 2022.	2.175,00 HRK
Edukacija odgojitelja i djece na temu ekološkog i održivog razvoja u cilju unaprijeđenja usluga za djecu ranog i predškolskog odgoja	Odjel edukacije i informiranja	Dječji vrtić Trogir	1. 10. 2023. – 11. 1. 2023.	23.400,00 HRK
Provedba informativno-izobrazbenih aktivnosti i informativnih materijala, Orebić	Odjel edukacije i informiranja	ORA Orebić	20. 9. 2021. – 31. 12. 2022.	11.540,00 HRK
Osmišljavanje i provedba radionica za djecu na temu ekologija mora	Odjel edukacije i informiranja	Hanza media d.o.o.	16. 3. 2022. – 12. 4. 2022.	2.000,00 HRK
Edukacijske radionice za djecu predškolske dobi i predmetne nastave na temu <i>Zaštitu morskog ekosustava i predavanje za ribare</i>	Odjel edukacije i informiranja	Komunalne djelatnosti d.o.o	20. 9. 2022. – 15. 6. 2022.	15.500,00 HRK

3. ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

2022. godina bila je prva godina novog trogodišnjeg ciklusa korištenja institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Nadalje, temeljem uspješnih rezultata Sunca tijekom jednogodišnje potpore Sigrid fondacije, u rujnu 2022. aplicirali smo te nam je krajem 2022. i odobrena njihova trogodišnja potpora. Ovo je doprinijelo dalnjem organizacijskom razvoju Sunca tijekom 2022. te postizanju strateških ciljeva. Ipak dovršetak nekoliko Interreg projekata tijekom 2022., manjak natječaja kao rezultat Covid krize, ali i ne pravovremenog dovršetka programiranja EU fondova, a istovremeno preokupiranost provedbom aktivnosti doveli su do manjka prijavljenih projekta za 2023. godinu. Još krajem 2022. finansijska situacija bila je neizvjesna. Neizvjesnost kako na organizacijskoj razini tako i globalno uzrokovana događanjima u Hrvatskoj i svijetu, relativno niske plaće posebice za pripravnike u Suncu dodatno su pojačali fluktuaciju zaposlenika. Zbog navedenog broj zaposlenika u 2022. nešto je manji od broja zaposlenika tijekom 2021. (Grafički prikaz 1.).

Grafički prikaz 1 Prikaz broja zaposlenika u razdoblju od 2017. do 2022.

Nadalje, ponovno se ukazala potreba za restrukturiranjem Sunca posebice zbog pokretanja procesa razrade ideje otvaranja Odvjetničkog ureda. Naime, u 2022. započeo je složen proces razrade ideje otvaranja Odvjetničkog ureda koji bi surađivao sa Suncem te na taj način doprinio razvoju okolišnog prava. Upravni odbor Udruge podržao je ideju njegova otvaranja od strane zaposlenica Sunca pravnica s položenim pravosudnim ispitom, a uz podršku Sunca. Ideja vodilja bila je da se odvjetnički ured specijalizira za okolišno pravo te predstavlja potporu okolišnom civilnom sektoru. Kroz participativni proces donesene su odluke o načinima suradnje kao i pravnim postupcima ureda koje će za Sunce pokrenuti u prvoj godini kao i ostalim poslovima koje će voditi za Sunce. Otvaranje ureda predviđeno je za 2023. godinu.

Početkom godine izrađen je dvogodišnji *Plan razvoja članstva 2022.-2024.* te smo se u 2022. usmjerili na njegovu provedbu. Sredstva za ovaj dio organizacijskog razvoja osigurana su kroz projekt SAES - *Sačuvajmo Ekosustave Jadranskog mora Aktivnim Sudjelovanjem.* Temeljem dogovora tima za članstvo

provedene su i izmjene Statuta u između ostalog dijelu vezanom uz članstvo. Napravljen je i značajan iskorak u upravljanju i komunikaciji sa članstvom Udruge te je ukupno organizirano 5 događanja za članove, (Cleaning Sailing Race, Akcija čišćenja na Lastovu, Stand Up, Ronilački vikend u Milni te kino večer). Članovima se od travnja 2022. šalje i mjesecni newsletter koji omogućuju pravovremenu komunikaciju aktivnosti Sunca kao i mogućnosti uključivanja za članove.

Ukinuta je odredba kako volonteri trebaju biti članovi Udruge, te se ova odredba u novom Statutu vezuje samo uz dugoročne volontere dok kod kratkoročnih nije obveza da budu i članovi. Ovo je olakšalo administriranje i logistiku kratkoročnog volontiranja u Suncu. Tako je u 2022. godini povećan broj volonterskih sati u odnosu na 2021. dijelom i kao rezultat 3 angažirane međunarodne ESS volonterke.

STATISTIKA VOLONTIRANJA U SUNCU

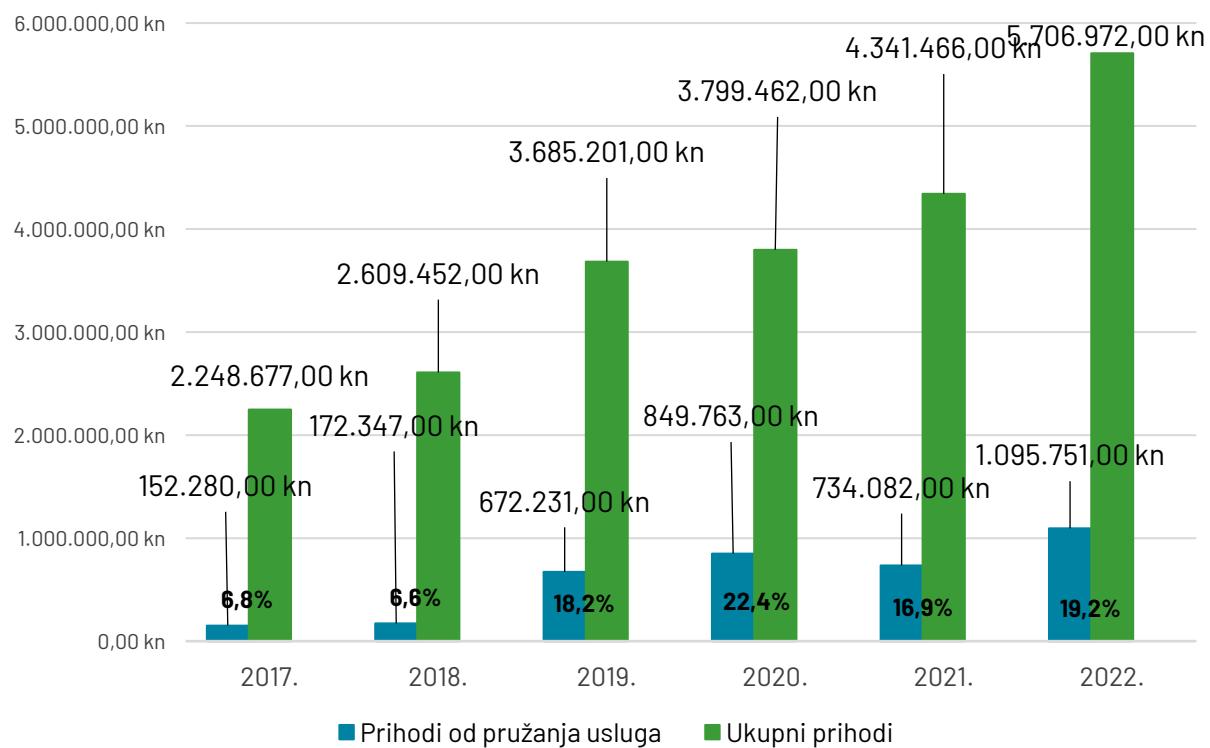
2022. godina

45 ukupno volontera uključenih u organizirano volontiranje unutar Sunca	4 volontera od ukupno 45, angažirana kroz program Evropske snage solidarnosti (ESS)	3.842 SATI ukupan broj održenih volonterskih sati (88% ukupnog broja volonterskih sati su ostvarila 4 volontera angažirana kroz program ESS)	Žene, 22 godine najzastupljenija spolna i dobna kategorija ukupnog broja volontera
148.977,44 HRK ukupan iznos troškova volontiranja za Sunce (96% od ukupnog iznosa troškova je utrošeno na volontere angažirane kroz program ESS)	126.786 HRK protuvrijednost ukupnog volonterskog rada u 2022. godini		

Slika 5 Kvantitativni podaci o volontiranju u 2022. godini

Popraćenost u medijima nastavila je rasti te je javnim medijima objavljeno ukupno 352 teksta (269 u 2021.), odnosno priloga, o radu Sunca, temama, aktivnostima i projektima na kojima Sunce radi te našim stajalištima. Vođeni novom komunikacijskom strategijom iskorak je učinjen i u pristupu u komunikaciji. Kako bi ozbiljne teme učinili što vidljivijima u javnosti, osigurali vidljivost nekoliko projekata (LIFE Artina, For plastic free Croatian Islands, SASPAS i SEAS) organizirali smo dva stand-up nastupa komičara „Danas ćemo se smijat, a sutra plakat“. Oba u lipnju, i to u Splitu i na Lastovu na Pasaduru.

Uz projekte, pružanje usluga nastavilo je biti značajan dio ukupnih prihoda Sunca, te je udio prihoda od pružanja usluga porastao sa 16,91 % na 19,20 %, a što nam je bitno za osiguravanje finansijske održivosti i stabilnosti. Nadalje Sunce u 2022. godini s iznosom od 1.095.751 HRK ostvarilo najveći iznos prihoda od pružanja usluga kroz čitavo djelovanje.

Grafički prikaz 2 Kretanje prihoda od pružanja usluga i ukupnih prihoda 2017. – 2022.

4. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Ostvareni prihodi Sunca u 2022. godini	Iznosi prihoda
strani izvori (inozemne vlade i međunarodne organizacije)	1.933.442 HRK
strani izvori (EU fondovi)*	1.934.083 HRK
proračun, državni	186.093 HRK
proračun, lokalni	31.500 HRK
vlastiti prihodi ostvareni obavljanjem dopuštenih djelatnosti	1.095.751 HRK
donacije poslovnog sektora RH	467.261 HRK
članarine	4.770 HRK
donacije građana/gradanki RH	3.374 HRK
ostalo (prihodi od prodaje, refundacija i sl.).	50.698 HRK
Ukupni ostvareni prihodi Sunca u 2022. godini	5.706.972 HRK
Ostvareni rashodi Sunca	Iznosi rashoda
plaće, naknade i doprinosi za zaposlenike	2.702.540 HRK
naknade zaposlenicima za pokrivanje troškova službenih putovanja, radionica, seminara	213.885 HRK
naknade konzultantima i suradnicima (stranim i domaćima) i osobama izvan radnog odnosa (naknade, autorski i ugovori o djelu + putni troškovi)	184.379 HRK
troškovi volontera	76.272 HRK
rashodi za usluge (zakupnina, telefon, održavanje i sl.)	576.564 HRK
materijalni troškovi	117.298 HRK
intelektualne i osobne usluge (ugovori, knjigovodstveni servis, student servis i dr.)	229.593 HRK
ostali rashodi (članarine, donacije, bankarske usluge, amortizacija i dr.).	577.357 HRK
Ukupno ostvareni rashodi Sunca u 2022. godini	4.677.888 HRK

*Napomena: odnosi se na sredstva dobivena projektima iz Interreg Italy Croatia, ESS, LIFE i ESF programa (u izvještaju o prihodima i rashodima knjiženo na državni proračun / institucije i tijela EU-a / pravne osobe za EU projekte – ovisno o isplatitelju sredstava).

sunce

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Obala hrvatskog narodnog preporoda 7

21000 Split, Croatia

Tel: +38521360779

Mob:+385913607790

Zeleni telefon: 072/123456

E-mail: info@sunce-st.org

Web: sunce-st.org